

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

"לדורות" סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

שאלון לרישום קורות ניצולי השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים מפורסם באתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: שניאור	שם פרטי: נעמי
------------------	---------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה
במידה והשאלה אינה נוגעת אלייך, אין צורך לענות עליה

בלועזית Granek		שם משפחה איתו נולדתי: גרנק
שנת לידה: 28.12.1928	מין: נקבה	שם פרטי איתו נולדתי: נדניה
ארץ לידה: פולין		עיר לידה: צנסטורובה
שם פרטי ושם נעורים של האם: מלכה		שם פרטי ושם משפחה של האב: פישל
ארץ המגורים: פולין		מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: לודג'
חבר בארגון או בתנועה: (בית"ר, השומר הצעיר, בני עקיבא)		השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: (יסודי, תיכון, אוניברסיטה, ישיבה)
מקצוע לפני המלחמה: (תלמיד, סנדלר, מורה)		מקומות מגורים בתקופת המלחמה: (שם העיר או האזור ושם הארץ)
בלועזית Lodg		במידה והיית בגטו, ציין את שמו: לודג'
bergen belsen, Auschwitz, בלועזית		במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו: אושוויץ, ברגן בלזן
תאריך השחרור: 15.4.1945		המקום בו נודע לך כי הנך אדם חופשי: ברגן בלזן
ציין מקום אליו חזרת לאחר השחרור: שבדיה		במידה והיית במחנה עקורים ציין את שמו: (מחנות פליטים שהוקמו לאחר המלחמה בעיקר באוסטריה, גרמניה ואיטליה)
שנת עליה: 1948		במידה והיית במחנות מעצר בקפריסין, ציין ממת' עד מת'
חיים ארלזורוב		

אנא ספרי/ על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: הבית בו גדלת, בית הספר, חברי ילדותך; במה עסקו הוריך, המשפחה המורחבת, חגים ומאכלים)

נולדתי בצנסטורובה. בגיל 3.5 עברנו הוריי אחי ואני ללודג' וגרנו ברחוב פיטרקובסקה 108. אחי היה גדול ממני בשלוש שנים. אבי היה בעל מפעל לייצור מסגרות לתמונות ושותף במפעל לניירות צילום. בהגיעי לגיל 7 התחלתי את לימודי בבית הספר העברי לבנים שהיה גם תיכון, בניהולו ובעלותו של משה כצנלסון, אחיו של המשורר והמחנך יצחק כצנלסון. ילדותנו הייתה מאושרת. בחופשות היינו מטיילים עם ההורים ומבלים בכפר בחופשות הקיץ, וכמן מבקרים ומתפנקים אצל בני המשפחה ואצל סבא וסבתא מצד אמי. הוריו של אבי עלו עם ילדיהם הצעירים ארצה עוד בשנת 1920. עד פרוץ המלחמה הספקתי לסיים כיתה ד' והתכוננתי לעלות לכיתה ה'.

נא ספרי/ על קורותיך בזמן המלחמה

(גירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים במחתרת, השתתפות בבריחה או בהתנגדות, האנשים שהיו בסביבתך בגטו או במסתור, במי נעזרת או אולי למי עזרת):

ביום רביעי 30.8.1939 חזרנו לביתנו בלודג' לאחר חופשת קיץ בכפר. ביום שישי 1.9.1939 פרצה המלחמה. שבוע לאחר מכן נכנסו צבאות גרמניה ללודג' והרחוב שלנו היה הרחוב הראשי בעיר וכך שינו את שמו הגרמנים לרחוב אדולף היטלר. מאותו רגע היה אסור לנו היהודים להסתובב ברחוב. הוריי מצאו דרכים שונות לדאוג לנו למזון. בתחילת שנת 1940 הכריזו הגרמנים על הקמת הגטו באזור בלוטי. בחודש פברואר נכנסו קצינים גרמנים לביתנו וגרשו אותנו לרחוב. הובילו אותנו עם דיירים רבים כאשר בידיהם רובים מכוונים למגרש באחד הרחובות ומשם, לאחר שירו במספר גברים, אל תוך הגטו. שם קיבלנו דירונת קטנה באחד הבתים. הגטו עדיין היה פתוח- כלומר היה מותר להיכנס ואסור היה לצאת. ידד אוקראיני של המשפחה הציע להוריי לנסות להבריח אותנו מתוך הגטו ושהוא ידאג לנו לכל. אבל כפי שאומר המשפט שאסור לשים את כל הביצים בסל אחד, כך גם לא ייתכן שינסו להבריח את ארבעתנו יחד. הראשון שהוגרל עליו להשתתף בהברחה היה אחי. היעד היה לסבא וסבתא, היות ששם היה פרוטקטורט, כלומר האזור עדיין לא סופח לרייך השלישי. וכך נסע אחי והגיע בשלום ליעדו. ואז הגיע תורנו: ידידנו הכין את כל הניירות המזויפים הנחוצים והיה עלינו להגיע לאחר השערים של הגטו בסביבות חצות, לילה אחד לפני סגירת הגטו. אינני זוכרת בדיוק אם היה סוף אפריל או סוף מאי, אך השנה הייתה 1940. הגענו כפי שסוכם ואז התברר שהמשמרות הוחלפו.

חזרנו אל תוך הגטו, אבל אז עוד לא ידענו מה מצפה לנו. הגטו כבר היה סגור, אין יוצא ואין נכנס. אין שום אפשרות ליצור קשר עם האוכלוסייה מחוץ לגטו פולנים והרבה גרמנים אזרחי פולין אשר עד לפרוץ המלחמה היו אזרחים נאמנים ומרגע כניסתם של הגרמנים הפכו לנאמני גרמניה ואף משתפי פעולה.

בגטו לודג' הייתה אוטונומיה אוטופית. הגרמנים נתנו פקודות ודרשו דרישות, וכאשר אלה לא מולאו הם היו נכנסים לגטו, תופסים אנשים ברחובות, הנהיגו עוצר ועשו כל שרצו. המזון היה דל, הרעב היה תמידי. מחלות שלא זכו לתרופות וטיפול רפואי והמוות שלט בכל. גירושם, משלוח אנשים מתוך הגטו ליעד לא ידוע. בגלל הניתוק לא ידענו מה קורה ולאן שולחים את האנשים. את כל המלחמה העברתי עם אמי. בחודש מרץ 1945 נשלחנו ממחנה עבודה בברמן גרמניה לברגן בלזן. שם שלטו המחלות בכל פינה ואנשים מתו בהמוניהם. ערימות של גוויות היו בכל מקום וגם אמי כבר הייתה חולה מאוד, אבל אני לא הייתי מודעת אז למצבה. בכלל, כשאני משחזרת את זיכרונותי, נראה לי שרגשית כלל לא תפקדתי.

ביום שישי 15.4.1945 העבירו אותנו למחנה מעבר לגדר. בצריפים שם שכבו גוססים ומתים אלה לצד אלה. אמי הציעה לצאת ליד הצריף, היא התיישבה על אבן ואני עמדתי לידה. לפתע שמענו רעשים שלי כלי רכב ורמקולים, ואמי שלחה אותי לראות מה קורה שם בכיוון הרעש. ברמקולים אמרו "אנחנו המשחררים שלכם, התרופות בדרך", כך שלוש פעמים. לא הבנתי מה הם אומרים, עד ששמעתי את שירת התקווה. היו שם חיילי הבריגדה. באותו זמן לא תפשתי את גודל העניין, לא קלטתי את מהות השחרור ולא שמחתי איתם.

**אנא ספרי/י על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ
(השחרור וחזרתך הביתה, חיך אחרי המלחמה, העפלה/ עליה):**

אמי נלקחה על ידי הבריטים המשחררים לבית החולים. בהמשך חיפשתי בכל בתי החולים המאולתרים ויותר לא מצאתי אותה. את אבי ואחי גם יותר לא ראיתי. בקיץ 1945 הגעתי עם בית החולים לשבדיה. נסעתי לשם בתקווה שאולי גם אמי עם בית החולים הגיעה לשם, למרות שאחד מבתי הוליים בברגן בלזן אמר לי שאמי נפטרה. היה זה כשבועיים לאחר השחרור. משבדיה ביחד עם קבוצת נוער בעלייה בלתי לגאלית נסעתי ארצה, כמובן דרך מחנות הגירוש בקפריסין.

נא ספרי/י על חיך בארץ

(תחושותיך בעת עלייתך ארצה, פעילותך הציבורית או התרבותית, המשפחה שהקמת, המסר שברצונך להעביר לדורות הבאים):

לארץ הגעתי בפברואר 1948 לקבוצת צברת. במלחמת השחרור אני הייתי אלחוטאית. ב-1949 התחתנתי עם טום, חבר המשק. בשנת 1950 נולדה בתנו דרורה שנפטרה מסיבוך של התקררות בהיותה בת 3 שבועות. בשנת 1954 נולד בננו אפי. הייתה לי שוב משפחה וזכיתי לאהוב ולהיות נאהבת. בשנת 1954 נולד בננו עוזי. למדתי בסמינר הקיבוצים בתל אביב ואז עברנו לבאר שבע והשלמתי בגרויות. במשך מספר שנים גם הייתי עורכת העיתון של "עמק" בבאר שבע. הייתי מורה במשך 28 שנים ולאחר מכן גם סגנית מנהלת. בבאר שבע נולד בננו יאיר. אפי היה סרן בחטיבת גולני ונפל במלחמת יום הכיפורים בהר. כמו גן עברתי את השואה, אבל קשה היא התקומה. עוזי טייס בחיל האוויר, ויאיר קצין וסגן אלוף בגולני. עם הבנים, הכלות וששת נכדינו נסענו לברגן בלזן והקמנו שם מצבה לאמי. אישי, רעי, ילדיי, נכדיי, ושני הנינים. מי היה חושב שאזכה. אפי נפל על הארץ הזאת אך הוא נמצאת עימנו תמיד. הוא נפל במקום אותו אהב, והלך לקרב מתוך רצון ואהבה.

הסיפור נכתב על ידי נעמי שניאור

להבים, אפריל 2013